

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
3308-25

meddelad i Stockholm den 9 oktober 2025

SÖKANDE

1. AA
2. BB
3. CC
4. DD
5. EE

Ombud för samtliga: Advokat Finn Stenström
Advokatfirman Glimstedt Östergötland KB
Box 1234
600 42 Norrköping

KLANDRAT AVGÖRANDE

Regeringens (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet) beslut den 20 mars 2025, LI2024/02372, avseende överklagande av Trafikverkets beslut i fråga om förändring till allmän väg av den enskilda vägen 15952 (Tornbyvägen), i Norrköpings kommun, Östergötlands län

SAKEN

Rättsprövning

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen upphäver inte regeringens beslut som därmed står fast.

BAKGRUND

1. Vägar är antingen allmänna eller enskilda. För allmänna vägar svarar staten eller kommunerna för väghållningen. När det gäller enskilda vägar har oftast en sammanslutning, såsom en samfällighetsförening, ansvaret för väghållningen. En samfällighetsförening bildas i regel i samband med att en gemensamhets-

anläggning inrättas vid en lantmäteriförrättning. Medlemmar i föreningen är typiskt sett de som äger fastigheter i anslutning till vägen.

2. Hos Lantmäteriet pågår ett ärende om inrättande av gemensamhetsanläggning avseende en enskild väg som benämns Tornbyvägen. Statligt driftbidrag utbetalas till kommunen för väghållningen. Kommunen sköter vägen men har för avsikt att överlämna skötseln till fastighetsägarna.
3. Sökandena äger fastigheter i anslutning till Tornbyvägen. I januari 2023 ansökte de hos Trafikverket om att vägen ska förändras till allmän väg.
4. Trafikverket avslog ansökan och angav följande. Det handlar om en två kilometer lång lågtrafikerad väg som betjänar ett mycket lågt antal vägintrössenter. Vägen är en förbindelse mellan två allmänna vägar men det allmänna vägnätet i området är redan tillräckligt omfattande för den allmänna samfärdseln. För omledning i händelse av en olycka behöver vägen inte vara allmän. Tillfälliga trafikökningar motiverar inte heller en förändring till allmän väg. Vägen behövs således inte för allmän samfärdsl och är inte heller av synnerlig betydelse för det allmänna.
5. Sökandena överklagade beslutet till regeringen, som inte gjorde någon annan bedömning än den som Trafikverket gjort och avslog överklagandet.

YRKANDEN M.M.

6. AA, BB, CC, DD och EE ansöker om rättsprövning och yrkar att regeringens beslut ska upphävas. De anför följande.
7. Trafikverket har angett att vägen i fråga är lågtrafikerad. I den utredning som myndigheten har hänfört sig till och som varit av avgörande betydelse för en remissinstans i ärendet har angetts att årsdygnsmedeltrafiken har beräknats till 46 fordon per dygn. Den uppgiften är felaktig. Av utredningen framgår inte heller hur uppgiften tagits fram. Fastighetsägarna har påpekat detta för Trafikverket, som meddelat att inget närmare underlag finns och att trafikmängden inte har någon avgörande betydelse. Trafikmängden är dock en central bedömningsgrund för den aktuella frågan. Trafikverket har således brustit i sin utredningsskyldighet. Trafikverket och regeringen har inte heller motiverat sina beslut på ett godtagbart sätt.

SKÅLEN FÖR AVGÖRANDET

Rättslig reglering m.m.

8. Av 1 och 3 §§ lagen (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut framgår att en enskild får ansöka hos Högsta förvaltningsdomstolen om

rättsprövning av sådana beslut av regeringen som innefattar en prövning av den enskildes civila rättigheter eller skyldigheter i den mening som avses i artikel 6.1 i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

9. Enligt 7 § ska Högsta förvaltningsdomstolen upphäva regeringens beslut om det strider mot någon rättsregel på det sätt som sökanden har angett eller som klart framgår av omständigheterna. Detta gäller dock inte om det är uppenbart att felet saknar betydelse för avgörandet. Om regeringens beslut inte upphävs, står det fast.
10. Rättsprövningen innefattar, förutom ren lagtolkning, även sådana frågor som faktabedömning och bevisvärdering samt frågan om beslutet strider mot kraven på saklighet, opartiskhet och allas likhet inför lagen. Prövningen omfattar också fel i förfarandet som kan ha påverkat utgången i ärendet. Om de tillämpade rättsreglerna är så utformade att det föreligger en viss handlingsfrihet vid beslutsfattandet, omfattar rättsprövningen frågan om beslutet rymms inom handlingsfriheten (jfr prop. 1987/88:69 s. 23 ff. och 234).
11. Enligt 21 § väglagen (1971:948) får enskild väg förändras till allmän, om vägen behövs för allmän samfärdsl eller annars är av synnerlig betydelse för det allmänna.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

12. Sökandena anför att regeringens beslut inte är tillräckligt motiverat. Högsta förvaltningsdomstolen konstaterar att förvaltningslagen (2017:900) inte är direkt tillämplig i regeringsärenden men att de principer som kommit till uttryck i lagen i stor utsträckning följs vid handläggningen av regeringens förvaltningsärenden (se prop. 2016/17:180 s. 27 och HFD 2011 ref. 10). Av betydelse är också bestämmelsen i 1 kap. 9 § regeringsformen om att de som fullgör offentliga förvaltningsuppgifter i sin verksamhet ska beakta allas likhet inför lagen samt iaktta saklighet och opartiskhet.
13. Högsta förvaltningsdomstolen konstaterar att Trafikverkets beslutsmotivering, som regeringen anslutit sig till, är relativt kortfattad. Motiveringen innehåller dock en redogörelse för hur myndigheten bedömt de aktuella förhållandena. Det finns därför inte skäl att upphäva regeringens beslut på grund av att det skulle vara otillräckligt motiverat.
14. Regeringen har bedömt att Tornbyvägen inte behövs för allmän samfärdsl och inte heller är av synnerlig betydelse för det allmänna. Vid prövningen om en väg behövs för allmän samfärdsl i den mening som avses i 21 § väglagen finns ett förhållandevis stort utrymme för bedömningar. I målet har det inte

kommit fram att regeringen vid beslutsfattandet skulle ha felbedömt fakta eller överskridit gränserna för det handlingsutrymme som bestämmelserna ger. Det finns inte heller något som pekar på att Tornbyvägen skulle vara av synnerlig betydelse för det allmänna.

15. Det har inte kommit fram att det vid handläggningen har förekommit något fel som påverkat utgången i ärendet. Det framgår inte heller klart av omständigheterna i målet att regeringens beslut på något annat sätt strider mot någon rättsregel.
16. Regeringens beslut ska därmed inte upphävas.

I avgörandet har deltagit justitieråden Helena Jäderblom, Kristina Ståhl, Ulrik von Essen, Martin Nilsson och Mathias Säfsten.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Max Uhmeier.